

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum malum sit aliqua natura positiva.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

mouetur a bono in quantum apprehendit aliquam naturam absolutam sub ratione convenientis ad alterum.

QUESTIO SECVNDA

Vtrum malum sit aliqua natura positiua.

Tho. 1. q. 48. ar. 1.

Secundo queritur, vtrum malum sit aliqua natura positiua. Et videtur qd sic: quia omne quod agit in alterum est quaedam natura positiua: sed malum in quantum malum agit: ergo, &c. Probatio minoris: quia omne quod alterum corrumpit effectiue agit: sed ex hoc dicitur aliquid alterius malum, quia corrumpit ipsum. ergo malum in quantum malum agit.

Item natura diuini saluatur in diuidentibus: sed ens diuiditur per bonum & malum: entium enim aliud bonum, aliud malum, ergo &c.

IN contrarium est quod dicit beatus Dionys. 4. cap. de di. no. quod malum neq; est existens, neq; in existentibus, omnis autem natura positiua est existens per se, vel existens in alio, ergo &c.

RESPONSIO. Dicendum quod formalis ratio mali est ratio priuatiua: est enim priuatio convenientie rei ad rem. Quod patet: quia cum malum opponatur bono (non enim copatiuntur se circa idem & secundum idem, & respectu eiusdem) oportet qd opponatur relatiue, vel contradictorie, vel contrarie, vel priuatiue. Non relatiue, quia vnum non dicitur ad alterum, quia est natura relatiuorum. Non enim dicitur bonum mali bonum, sicut dicitur pater filii pater: nec malum est de intellectu boni, sicut vnum correlatiuum est de intellectu alterius. Item nec opponitur contradictorie: quia alterum contradictorio non necesse est cui liber inesse, siue enti, siue non enti. Chimera enim est lapis, vel non lapis. Sed bonum & malum non sic se habent, vt necesse sit cuiuslibet alteri inesse. Chimera enim vel Hircoceruus nec est bonus nec est malus, ergo &c. Restat ergo, vt opponatur contrarie, vel priuatiue. Et quidem circa vtrumq; inuenitur ratio mali. Dicimus enim qd gradum esse malum hominis, quae tamen opponitur bono, scilicet sanitati contrarie: dicimus etiam quod carere pede est malum homini, & tamen carentia pedis in homine dicitur solam priuationem. Cum ergo ratio mali non conueniat eis pure & quocumq; oportet quod conueniat vni per alterum, vel ambobus per tertium, non ambobus per tertium, quia contrario & priuatiua, vt summa extrema oppositionis, nihil est commune nisi negatio, quae est altera pars contradictionis, quodlibet enim oppositum importat negationem sui oppositi: negatio autem quae est altera pars contradictionis absoluta, & in sua communitate accepta non est malum, vt statim dictum est, ergo &c. Relinquitur ergo quod ratio mali conueniat priuatiuae per contrarium, quod esse non potest, quia in priuatione contrarium non includitur, nec ex priuatione inferitur, vel quod conueniat contrario ratione priuationis, quae semper includitur in contrario, quod concedimus. Patet ergo quod formalis ratio mali est priuatiua, & non positiua.

Aduertendum tamen, quod sicut bonum per prius dicitur de eo quod est conueniens rei intrinsece, pertinens ad eius integritatem, deinde & per habitudinem ad tale bonum dicitur de eis quae conueniunt rei extrinsece, tanquam causantia vel conseruatiua, vel aliter se habentia ad primam bonitatem. Sic malum per prius dicitur de priuatione convenientie, vel eorum quae conueniunt rei intrinsece, sicut carentia pedis vel sanitatis, est malum hominis. Omnia autem alia dicuntur mala per relationem ad istud, sicut principium inductiuum, vel alio modo extrinsece. quae enim habitudinem habet vnum quodq; ad malum, eadem habet ad priuationem, quae formaliter est ipsa malitia, & ab aliis quibus dicitur malum in abstracto. Ex quibus concluditur qd malum & bonum in abstracto, hoc est bonitas vel malitia non sunt res: sed rerum habitudines, vna affirmatiua, scilicet bonitas quae est habitudo convenientie, altera negatiua, scilicet malitia quae est priuatio convenientie debite. Malum autem & bonum in concreto naturas dicitur solum ratione subiecti, quod includunt.

Ad primum argumentum dicendum quod malum in abstracto quod est ipsa priuatio bonitatis, non corrumpit actiue, sed est ipsa corruptio formaliter. Malum etiam concretum, vel subiectum mali, nec agit, nec corrumpit ratione

qua malum, malum vero concretum, vt causa mali non corrumpit, nec agit in quantum malum, sed ideo dicitur malum quia corrumpit. Agit enim in quantum tale ens, puta calidum, & per se calorem causat: conueniunt autem causat priuationem frigiditatis conaturalis. Et ob hoc dicitur malum vnde non agit in quantum malum, nec corrumpit contrarium, sed in quantum tale ens praedominans. E contrario vero in quantum corrumpit dicitur malum. Sic enim priuatiuum est.

Ad secundum dicendum quod bonum & malum concretum supra diuiduntur ens, & sic aliquid ponitur ratione subiecti, non autem malum ratione mali. Abstractum vero supra, scilicet bonitas & malitia non diuiduntur entitatem, sed sunt conditiones entitatum, vna quidem positiua, scilicet bonitas quae est ratio conuenientie, alia vero priuatiua, scilicet malitia quae est carentia debite conuenientie. Et secundum hoc dicit beatus Dionys. quod malum (& intelligit de malo essentialiter sumptum quod est ipsa malitia) non est existens per se, nec in existentibus tanquam aliquid positiuum.

QUESTIO TERTIA

Vtrum bonum sit causa mali.

Tho. 1. q. 49. ar. 1.

Tertio queritur, vtrum bonum sit causa mali. Et arguitur quod non, quia bonum est simpliciter diffusiuum secundum Dionys. Sed si bonum esset causa mali bonum non esset sui diffusiuum, sed corruptibile, quia malum est corruptio boni, ergo &c.

Item super illo verbo Mat. 7. Non potest bona arbor fructus malos facere dicitur glosa: nihil medium quin boni causa bona & mali mala, ergo bonum non est causa mali, sed malum.

CONTRA. Causa mali praexistit malo, aut ergo ipsa est aliquid bonum, aut malum. Si malum quareo de causa eius, & sic erit processus in infinitum, vel dabitur aliquod malum aeternum quod non erit causatum, sed erit aliorum causa, vtrumque autem horum est impossibile, ergo necesse est malum causari a bono.

RESPONSIO. Bonum & malum aut sumuntur abstractiue pro bonitate & malitia, vel concretue. Si abstractiue sic vnum non est causa alterius secundum aliquod genus causae. Cuius ratio est quia esse causam non competit nisi rei absolute non habitudini vel relationi, sed bonum & malum abstractiue sumpta non dicuntur res sed habitudines & relationes (vt ostensum est in praecedentibus) ergo non competit eis ratio causae, vel causari per se. Si vero bonum & malum sumuntur concretue, vel sumuntur cum reduplicacione, vel sine. Si cum reduplicacione, vt dicendo bonum in quantum bonum si sit reduplicatio formalis sic dicendum quod bonum non habet rationem causae respectu mali, vel respectu cuiuscumq;. Cuius ratio est quia formalis reduplicatio creature super seipsum fit ratione abstracti. Sicut si dicitur album in quantum album disgregat, sensus est qd album disgregat ratione albedinis, ergo eodem modo cum dicitur bonum in quantum bonum est causa, sensus est quod bono ratione bonitatis competit esse causam. Sed probatum est statim quod bonitatis quod est bonum abstractiue dictum non competit esse causam, ergo nec bono in quantum bonum si sit formalis reduplicatio sicut dictum est.

Sed contra hoc videtur esse quod dicitur 2. meta. qd finis est cuius gratia & boni rei, ergo bono competit ratio finis vel esse causam per modum finis. Et dicendum ad hoc qd illud cui denominatiue competit esse causam semper est aliquid absolutum, sed formalis ratio causalitatis seu ipsa causalitas semper est respectiua, sicut ignis vel calor eius cui competit esse causam caloris in alio, est aliquid absolutum vnde ad se & secundum se excludit omni habitudinem ad alterum dicitur & ignis & calidus, sed non dicitur causa vel calefaciens nisi in habitudine & respectu ad effectum. Semper enim ratio formalis causae & effectus est respectiua, sed fundamentum cui competit esse causam vel effectum est esse absolutum, cum ergo dicit Aristot. quod finis est gratia cuius & bonum rei, vult dicere quod formalis ratio causalitatis finalis est cuius gratia fit aliquid, & ista ratio est respectiua & includit per se in primo modo formalem rationem boni quae similiter est respectiua, & sic bono quantum ad formalem eius rationem potest competere quod sit aliqua ratio causalitatis maxime finalis, vel